

Vienošanās par labas korporatīvās pārvaldības principu īstenošanu valsts un privātajās kapitālsabiedrībās

2024. gada 29. aprīlis

Tautsaimniecības izaugsme ir sabiedrības labklājības pamats, kas sasniedzama ar investīcijām, eksportu, inovācijām, kā arī labu korporatīvo pārvaldību gan valstij piederošajās kapitālsabiedrībās, gan privātā kapitāla uzņēmumos. Latvijas Republikas Ministru prezidente, Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūts, Ārvalstu investoru padome Latvijā, Finanšu nozares asociācija un Latvijas eksportētāju asociācija "The Red Jackets" (turpmāk – Puses) noslēdz **Vienošanos par labas korporatīvās pārvaldības principu īstenošanu valsts un privātajās kapitālsabiedrībās (turpmāk – Vienošanās).**

I. VIENOŠANĀS MĒRĶIS

Iesaistīt valsts un privātās kapitālsabiedrības tautsaimniecības izaugsmē, pilnveidojot kapitālsabiedrību pārvaldību un finansējuma pieejamību.

II. PUSES VIENOJAS PAR RĪCĪBU ČETROS VIRZIENOS:

1. Nodrošināt valsts kā akcionāra aktīvu un atbildīgu rīcību valsts kapitālsabiedrību iesaistīšanā tautsaimniecības izaugsmes veicināšanā;
2. Pilnveidot valsts kapitālsabiedrību valdes un padomes locekļu atlasī, lai paplašinātu talantu piesaisti kapitālsabiedrību pārvaldībā;
3. Veicināt atbilstošu finanšu instrumentu izvēli ambiciozu izaugsmes mērķu sasniegšanai;
4. Veicināt privātā kapitāla kapitālsabiedrību darbības atbilstību labiem korporatīvās pārvaldības principiem.

III. PUSES VIENOJAS PAR ŠĀDIEM UZDEVUMIEM RĪCĪBAS VIRZIENU IETVAROS:

1. Kapitālsabiedrību iedalījums pēc mērķiem un ambiciozu izaugsmes mērķu noteikšana:

- 1.1. Valsts kā akcionārs nosaka kapitālsabiedrību iedalījumu pēc mērķiem, vai tās pamatā pastāv:
 - 1.1.1. finanšu, tajā skaitā peļņas gūšanas, mērķu īstenošanai (komerciāla kapitālsabiedrība);
 - 1.1.2. finanšu mērķu īstenošanai, bet ar papildus noteiktiem nefinanšu mērķiem (no valsts atkarīga komerciāla kapitālsabiedrība);
 - 1.1.3. nefinanšu mērķu īstenošanai (no valsts atkarīga nekomerciāla valsts kapitālsabiedrība);
- 1.2. Ņemot vērā kapitālsabiedrību iedalījumu pēc mērķiem, valsts kā īpašnieks ar akcionāra gaidu vēstuli nosaka un publisko ambiciozus ilgtermiņa izaugsmes, dividendžu politikas, ilgtermiņa finanšu (tajā skaitā peļņas) un nefinanšu mērķus, kas saistīti ar inovācijām, investīcijām un eksportu, kā arī uzņēmuma vērtības pieaugumu ilgtermiņā. Tās kapitālsabiedrības, kurām pamatā ir nefinanšu mērķi, jāvirza uz ambicioziem mērķiem sabiedrības vajadzību apmierināšanai;
- 1.3. Puses apņemas veicināt, ka valsts kapitālsabiedrības ar savu darbību aizsargā, saglabā un attīsta brīvu, godīgu un vienlīdzīgu konkurenci, gan konkurējot, gan sadarbojoties ar privātajām kapitālsabiedrībām. Puses vienojas turpināt diskusijas, lai identificētu un likvidētu šķēršļus, kuri traucē noteikto mērķu sasniegšanai, kā arī turpināt diskusijas par publisku personu līdzdalības kapitālsabiedrībās nosacījumu pārskatīšanu;
- 1.4. Puses apņemas privātajā un publiskajā sektorā stiprināt korporatīvo pārvaldību, veicinot ambiciozu mērķu īstenošanu, preču un pakalpojumu eksportu, inovatīvu jaunu produktu radīšanu un biznesa vides konkurētspēju.

2. Valdes un padomes locekļu atlases procesa pilnveidošana:

- 2.1. Puses atbalsta grozījumu veikšanu normatīvajos aktos, kas saistīti ar mērķi paplašināt valsts kapitālsabiedrību padomes un valdes amata kandidātu loku un pilnveidot atlases procesu, veicinot pārvaldības neatkarību no nepamatotas politiskas ietekmes, tajā skaitā:
- 2.1.1. izslēgt pārāk specifisku un nepamatoti ierobežojošu prasību noteikšanu kandidātiem;
 - 2.1.2. veicināt iekšējo speciālistu karjeras izaugsmi un pēctecību līdz pat valdes līmenim;
 - 2.1.3. sekmēt dažādības vadības principu ievērošanu pārvaldībā, t. sk. veicinot līdzvērtīgu dzimumu pārstāvību;
 - 2.1.4. samazināt ministriju amatpersonu dalību padomēs, piesaistot profesionāļus ar pieredzi kapitālsabiedrībai noteikto izaugsmes mērķu sasniegšanā;
 - 2.1.5. veicināt ārvalstu speciālistu piesaisti darbam kapitālsabiedrību pārvaldībā, tādējādi nodrošinot nepieciešamo zināšanu pārnesi;
- 2.2. Puses vienojas, ka šos valdes un padomes atlases principus pēc iespējas piemēro arī privātā sektora kapitālsabiedrības.

3. Finansējuma pieejamība:

- 3.1. Puses atbalsta, ka attīstības finansēšanai kapitālsabiedrības izmanto dažādus avotus, tajā skaitā aizņēmumus kredītiestādēs, uzkrāto peļņu un jo īpaši kapitāla tirgus instrumentus: obligāciju un mazākuma daļu akciju kotēšanu;
- 3.2. Valsts kā akcionārs nodrošina, ka valsts kapitālsabiedrības, izstrādājot uzņēmumu darbības stratēģijas, paredz samērīgus kapitāla atdeves (ROE) mērķus, kas veicina arī eksporta mērķus un ir atbilstoši nozares kapitālsabiedrībām privātajā sektorā vai konkurentiem, kā arī izstrādā kapitālieguldījumu programmas, kas izmantojamas finansējuma piesaistei arī kapitāla tirgū.

4. Korporatīvās pārvaldības principu ieviešana praksē:

Puses vienojas, ka tās sekmēs korporatīvās pārvaldības principu ieviešanu praksē, tajā skaitā organizācijas aicinās savus biedrus piemērot Latvijas Korporatīvās pārvaldības kodeksa "Labas korporatīvās pārvaldības ieteikumi uzņēmumiem Latvijā" principus savā darbībā.

Pušu paraksti:

Ministru prezidente	Ārvalstu investoru padome Latvijā	Baltijas Korporatīvās pārvaldības institūts	Finanšu nozares asociācija	Latvijas eksportētāju asociācija "The Red Jackets"
Evika Siliņa	Zlata Elksniņa- Zaščirinska	Daiga Auziņa- Melalksne	Sanita Bajāre	Kaspars Rožkalns